

ΤΟ ΧΡΥΣΟ ΚΟΠΑΔΙ

(Μανιάτικο παραμύθι)

— Ούτε ιδωμένα οι ίδιοι τάρχουν, να είπης· ούτε άπεικαστα, να είπης το λένε. Άκουστά τάρχουν άπει παππού προσπάππου μπρός, κι άκόμα.

Είναι τα, λέει. Χωμένα την ώρα πάντα· μες τή μύρη κατὰ πόδα τους εκεί, από παλιούς καιρούς, — καιρό των Έλλήνων. σου λέει, κι άκόμα.

— Άλλος να μην τὰ ιδῇ, κι μάτι.

Μες τήν άστροφεγγιά, πέρα πρὸς τὰ μετάνυχτα, τκαρίζουν από τοῦ κάπρου τὰ χαλάσματα μες από τήν πεντασκότινί τους στέφει. Κι έποιος ποιμένας ή δραγχίτης άπενύχτερος τῶς νὰ πλανηθῇ και κάτω, πρὸς τὰ Έλληνικά χαλάσματα, άκούει τῇ

άλλοκία τὰ πόφωνα μες τῷ ῥέμα. Άκούει νὰ βόγγει μες τῇ νύχτα τοῦ άγριου Άράπη ή σαλαγγή, πού βγά- νη νὰ βουκίση τὸ κοπάδι του. Άκούει άκόμη τὰ παράξενά τους τὰ βελάσματα. Ως κι τὰ χρυσο- τήμαντα κουδούνια τους άκούει.

Κ' είναι άπειρα σάν τῶστρια τούρκου κι άμέ- τητα σάν τοῦ γαλοῦ τὸν άμμο. Κι όλα άραδιάζουν στὸν τορὸ συμμυζωμένα. Κι όλα τους ένα μπόι άπάνω από τή γῆ άνεμορτερουγίζουν. Γιὰ δὲν τοὺς είναι βολετὸ στὸ χῶμα νὰ χαμποπατοῦν. Καί δὲν τοὺς πρέπει νὰ άκουμπήτουν σὲ κλορί, ή νὰ γγί- σουν σὲ χορτάρι. Λιγάνκι νάκουμπήσουν, πάει. Χά- νουν εὐθὺς τῇ δυνάμει τους καί τῇ μαγικῇ τῇ χάρι τους. Χάνουν άμέσως τὸν τορὸ· ξεκίδουν κι από τῶλλο τὸ κοπάδι. Θὰ κυλιστοῦνε τότε μες τὰ χῶ- ματα καί θὰ τὰ πάρη ή μέρα. Ὁ ἥλιος θάνατεῖλε τὴν αὐγὴ καί θὰ τὰ μαρτυρήσῃ στοὺς διαδάτες. Θὰ τῶς ὁ πρῶτος· νὰ τῶς τῆς δόξαρος καί θὰ τὰ δ' ή σῆλλον. Καί θάρη ὁ τρίτος νὰ τὰ πάρη άχόρ- ρος γιὰ νὰ τὰ δώσῃ σῆλλον πάλι. Καί έτσι θὰ κρυφώνονται παντοτεινὰ στὰ χέρια τῶν ανθρώπων, κλαδιωμένα.

Μπροστὰ πάει πάντα ὁ πεντάχρυσος Σταυρός. Ἀτίμητο κεσέμι τους, πού αὐτὸς ζυγιάζει μένος του, άκούς, ὅλο τὸ βίος τοῦ κόσμου. Κι άκολουθοῦνε πίσωθι τοῦ αὐτὰ συμμυζωμένα, φτεροκίνητα. Κι όλα άραδιάζουν τὸν τορὸ, τορὸ καί άνεμογοργοτρέ- χουν.

Καί πάνε πάλι, άκούς, μπροστὰ οἱ τούμπες, τὰ πεντόλιρα, — τὰ κριάρια καί τὰ γαλάρια νὰ εἰ-

ποῦμε. Κ' έρχονται πίσω συγκρατῆτὰ τὰ κοσταν- τινάτα, — τὰ δευτερόγεννα νὰ εἰποῦμε. Κ' ύστερα άκολουθοῦν τὰ φλουριά, — τὰ πρωτόγεννα νὰ εἰποῦμε. Κ' έρχονται πάλι τὰ λουζία, τὰ μικρὰ φλουριά κι άκόμη τὰ μικροῦτσικα φλουράκια παραπίσω, κι άκο- λουθοῦν ξεπίσω τὰ μισόφλουρα, — τὰ γαλατερὰ νὰ εἰποῦμε, τὰ στέρφα νὰ εἰποῦμε, ὅ,τι εἰπῇς. Φου- σάτα, μελεούνικα, μαθίς, πού δὲν τὰ χωρεῖ καί δὲν τὰ βάνει ὁ νοῦς σου.

Καί πίσω ὀλοζοπίσω άκολουθεῖ ὁ Ἀράπης, σκ- λαχόντας μες τῇ σιδερομαγκούρᾳ του τὸ πλούσιο του κοπάδι στῇ βοσκῇ. Κι άπλώνει ὀλοῦθε κάτω άπ' τῶστέρια καί περνάει μελισολοῖ τὸ βέλασμα καί τὰ κουδούνια τους. Γρούν, γρούν τὰ τρανὰ τὰ γαλάρια, — γράν, γράν τὰ φλουριά τὰ πρωτόγεννα, — ντίν, ντίν τὰ δευτερότερα τὰ κοσταντινάτα, — γλίν, γλίν τὰ φλουράκια τὰ γαλατερὰ...

Ἀχ, καί νᾶτα, μαθί βολετὸ νὰ σκλαδῶνε ποτὲ άνθρωπος τὸ άτίμητο κεσέμι, τὸν πεντάχρυσο Σταυ- ρό, καί τί χαρὰ στὸν κόσμο! Μὰ ὁ Σταυρός με τίποτε δὲν πιάνεται, άκούς! Τόσο είναι ή δυνάμει του άλ- λοτινῇ κ' ή χάρι του.

Ὅσο γιὰ τὰ φλουριά, πρέπει νὰ λᾶχῃ ξυπνός καί ἐπιδείξιος κείνος πούθιλε τᾶπαντήσει. Τᾶπαν- τήσε στὸ δρόμο σου; Πιάνεις καί τοὺς πετᾶς άπάνω τους μετὰ βελόντᾳ χαλὶ νάναϊ ντορβᾶς, νά- νκι μετὰ καπότα, τὸ σεγούνη σου, ὅ,τι τύχει. Μὰ πάντα ρυτοσκοῦτι τρίχινον νάναϊ. Ὅσα γγίξει τὸ ρυτοσκοῦτι τότε, δειλιάζουν, χάνουν τῇ μαγικῇ τους δυνάμει, πέφτουνε χάρου στὰ χῶματα καί φο- φᾶνε. Πιάνεις τότε καί τὰ μαζεύεις.

Νὰ εὐεριστῇς πάλι στὸν ὕπνο σου, νὰ ἰδῇς πούθι άραδιάζουν, βγκίνεις καί τοὺς κρατᾶς καρτέρι. Πιάνεις κ' ένα ζευγάρι πιτεινούς κοντᾶ, — τὸ δίχως ἄλλο! — ἄλλῃλτους, τὸ ξενετικιὰν κόττα, μονόλει- ρους, κλωπασμένους σὲ μύλο. Τὰ ξάνοιζες νάρχονται; Μὴ χάσῃς καιρό! Ἰ, λῆς τοῖς ιετινούς καί τὰ ραντίζεις. Ὅσα λᾶχει καί μια σταλιά — σταλαμίδα αἶμα τὰ βρίζει, δειλιάζονε, χάνουν τῇ μαγικῇ τους δυνάμει, πέφτουνε χάρου στὰ χῶματα καί φο- φᾶνε. Πιάνεις τότε καί τὰ μαζεύεις.

Μὰ πάντα πρέπει νὰ τῶχῃ ξυπνός κ' ἐπιδέ- ξιος κείνος πούθιλε τᾶπαντήσει. Τὰ εἶδε καί ὁ γερο-Τσαρούχας, λέει. Μὰ καί σάν τὰ εἶδε τί! Ἐρ- χάμενος άπ' τὸ Βασιλοπάταμο κάτω, τᾶπάντησε στὸ Βάρκο τὸ λιβάδι. Εἶταν καθάριλα στῇ φοράδα του καί δὲν τοῦ βόλασε. Θὰ εἰπῇς; Νάβγανε εὐθὺς

τὴν κάπα του καί νὰ τᾶποσκεπάσῃ ὁ ζόρκος! Μὰ εἶδε πού δὲ θὰ τὰ κατὰφερνε. Θὰ τᾶνοιωθαν μαθίς νὰ χώνευαν ὀμπρός του. Βιαστικὰ ἀλαφρά, σέρνει τὸ μαχαίρι άπ' τὸ σελάχι του. Σκύφτει, κόφτει τῆς φοράδας του ταῦτί· — νάκοφτε τὸ δαχτυλὸ του πάλι ὁ δελιός κατὶ θὰ μάτωνε! Τὸ τῖναξε στῇ μέση στὸ κοπάδι ταῦτί. Ναί! Σταλιά σταλαμίδα δὲν ἔσταξε... — Φτοῦ! τὸ κκταραμένο!...

(1896)

Κ. ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

(ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ κ. Δ. ΖΗΛΟΥ)

25

Βουλιούμαι μιά, βουλιούμαι δύο, βουλιούμαι τρεῖς καί [πέντε,

Βουλιούμαι νὰ ξενητευθῶ πολὺ μακριὰ στὰ ξένα. Ὅσα βουνά κι ἄνε διαβῶ όλα τὰ παραγγέλλω: — Βουνά μ' νὰ μὴ χιονίσουν, κάμποι μ' μὴ παχνιστιτεῖ. Ὅσο νὰ πάνω καί νάρθω καί πίσω νὰ γυρίσω, βρίσκω τὰ χιόνια στὰ βουνά, τοὺς κάμπους παχνισμένους καί πάλι πίσω γύρισα στὰ ἔρημα τὰ ξένα. καί πάνω ξένες ἄδερφες καί ξένες παραμάνες, ξένες με πλὴν τὰ ρούχα μου, ξένες τὰ σκαμπίζουν, τὰ πλένουν μιά, τὰ πλένουν δύο, τὰ πλένουν τρεῖς καί [πέντε

κι από τίς πέντε καί μπροστὰ τὰ ρήχουν σὺ σοκίκι. — Πάρε ξένη μ' τὰ ρούχα σου καί σὺρε στὸ καλὸ σου, σὲ καρτερεῖ ή μάνα σου νὰ πᾶς νὰ σὲ παντρεύει, σὲ καρτερεῖ ὁ πατέρας σου, σὲ καρτεροῦν τᾶδέρφια, σὲ καρτεροῦν οἱ ἄδερφες, τὰ δόλια τὰ ξαδέρφια. Ξένος παραπονέθηκε κι ἀρχίνησε καί κλαίει κι ἀρχίνησε νὰ τραγουδάει κι ἀρχίνησε νὰ λέει. Ἰ — ὦ γειτόνισες καί τρεῖς γειτονοπούλες! καί τὸ παξιμάδι κῆ ἄλλη τὸ σταφύλι κῆ, ριττῇ ή μικρότερη κρυφὰ τὸν κουδεντίζει! — Σῆκου ξένη μ' νὰ φᾶς, νὰ πιεῖς γιὰ μῆλο, γιὰ δαμά- [σκηνο,

γιὰ δροσερὸ σταφύλι. Σῆκου ξένη μ' νὰ φᾶς, νὰ πιεῖς, νὰ δολιογισματίσεις. — Τὸ τί νὰ φᾶς, τὸ τί νὰ πιῶ, τὸ τί νὰ μὴν τὸ βάλω. Θυμούμαι τῇ μαννούλα μου πού μέχει τρανεμένο, Θυμούμαι τὸν πατέρα μου πού μέχει τρανεμένο, Θυμούμαι καί τίς ἄδερφες πάντᾳ τρανεψίμας, Κῆ τρίτη ή μικρότερη κρυφὰ τὸν κουδεντίζει:

(Ἡ ὑπερέγρια φέρει τὰ σεργίτια τοῦ τσαγιού. Τᾶφήνει καί φεύγει).

Η ΧΑΡΗ (σηκώνεται κι ἀρχίζει νὰ σεργίσει). Νὰ σᾶς άκουγε ὁ κ. Λάμπρος...

Ο ΚΩΣΤΗΣ. Ὁ Λάμπρος; Μὰ ὁ Λάμπρος δὲ σᾶς κρίνει καθὼς οἱ ἄλλοι φίλοι σας. Ὁ Λάμπρος πιστεύει, καί τὸ μολογᾷ δὲ παντοῦ, πὼς ἔχετε κατὶ σοβαρὸ, κατὶ ἀψηλὸ μέσα σας, στὰ κατὰβάθα τῆς ψυχῆς σας... Γιὰ νάνακαλύψῃ, λέει, κανένας αὐτὸ τὸ άτίμητο μαργαριτάρι, πρέπει νὰ τραβῇ ἀπὸ πάνω του ὅλο τὸ παχὺ στρώμα τῆς ἐλαφράδας πού τὸ κρύβει...

Η ΧΑΡΗ (προσέχοντας στὰ λόγια του, μισα- φαισμένη). Μπα! Λέει κι ἄλλα;

Ο ΚΩΣΤΗΣ. Κι ἄλλα βέβαια! Λέει πὼς ὅσο κι ἂν σᾶς μελετάει, πάντα μένετε γι' αὐτὸν αἰ- νιγμα. Ἐρχεται φορὰ πού σᾶς παίρνει, καί μπορεί νὰ ὀρκιστεῖ σ' αὐτὸ, γιὰ γυναῖκα ἀνδριασμένη με τὴν ψεύτικη ζωὴ πού ζεῖτε, κ' έρχονται φορὲς πού σᾶς θάρρει ένα πλάσμα ἄλαφρὸ κ' ἐπιπόλαιο πού σὲ τίποτις δὲν προσέχετε, κι ὅλα, καί τὰ πιὸ σοβαρά, περνᾶνε ἀπὸ τὴν ψυχὴ σας χωρὶς νάφῃσουν τὸ πα- ραμικρὸ σημάδι. Πάντα ὅμως γι' αὐτὸν εἰσαστε ή καλόψυχη γυναῖκα... ὁ εὐγενικός πηλὸς πού στὰ χέρια τεχνίτη μπορεί νὰ γίνῃ ἀγγελος, ἂν ὁ τεχνί-

βήματα γιὰ τὴν πόρτα, σηκώνει τὴν οὐρὰ τῆς ῥόμ- πῆς τόσο πού νὰ φανεῖ λίγο τὸ δεξί της πόδι, χεῖμένο σὲ γοβάκι κῆταστρο, ἀτλαζωτό. Στὸν Κωστῇ πᾶ τὴνε κοιτάζει, λέει γελαστή, ῥήχνοντας ἀμέσως τὴν ῥοδὴ κάτω! Ἀδίκαιτες! (φεύγει).

Ο ΚΩΣΤΗΣ (σιγῇ). Παιγνιδιάρη! (τραβᾷ μετὰ παράθυρο μετὰ τὴν τριανταφυλλιά, σηκώνον- τας α κομμάτι ἀπὸ τὴ Μπόρμ. Παραμυθίζει τὴν τριανταφυλλιά καί κοιτάζει ὄξω. Σὲ λίγο μπαίνει ή Χάρη).

Η ΧΑΡΗ. Μπα! Μήπως κι ἀπὸ τὸ παράθυρό σου νὰ ἴδω ὁμορφώτερον ή ζωή;

Ο ΚΩΣΤΗΣ (γυρίζοντας πρὸς αὐτήν, χωρὶς νὰ εἰ ἀπὸ τὸ παράθυρο). Ἰσως!..

Η ΧΑΡΗ. Καί δὲ σᾶς ἐμποδίζει ή τριανταφυλ- λιά μου;

Ο ΚΩΣΤΗΣ. Βλέπετε, γιὰ νὰ ἰδῶ τὴ ζωὴ κι ἀπὸ τὸ παράθυρό σας τὴνε παραμέρισα λίγο... Ξέ- ρετε, τὰ γκάθια τῆς...

Η ΧΑΡΗ. Τὰ γκάθια τῆς!.. Ὡ ή ζωή, καί μάλιστα κείνη πού σᾶς ἀρέσει, ἔχει πάντα καί τὰ γ- καθία τῆς... Μὰ κι αὐτὰ ἔχουν τὴ χάρι τους... Ἀμα ὅμως είναι μικρά καί ἀκίνητα, νά... σάν τῆς τριανταφυλλιάς μου... (ζυγώνει κι ἀπλώνει τὰ

χέρια τῆς, τάχα νὰ τὰ χαϊδέψῃ) Δὲν άγκυλώνουν ὅλα τὰ γκάθια...

Ο ΚΩΣΤΗΣ (ἀδιόφορα). Μερικά ὅμως...

Η ΧΑΡΗ. Φοβιτσιάρη! (σὲ λίγο). Καθόμαστε; Ἐλάτε νὰ καθήσουμε στὸ τραπέζι... Ἢ μᾶς φέ- ρουν καί τὸ πατῖ!..

Ο ΚΩΣΤΗΣ (κάθεται). Ὅπως ἄγαπάτε.

Η ΧΑΡΗ (κάθεται κι αὐτῇ, ἀπενό του). Δὲν παίρνετε τὸ βιβλίο νὰ μοῦ διαβάσετε λίγο; Εἶναι ή «Ζωὴ κι ἄγάπη στῇ μοναξιά», τὸ καινούριο μυθι- στόρημα τοῦ Ψυχάρη... Ἐξοχὸ ἔργο... ἀθάνατο!

Ο ΚΩΣΤΗΣ. Ὁ συγγραφεὺς θὰ χαίροταν νὰ σᾶς άκουγε... Τόσο γλυκερὰ κρίση ἀπὸ τόσο ὁμορ- φα χεῖλινα.

Η ΧΑΡΗ (με ἥσυχο χαμογέλιο). Καλύτερα νὰ παίξουμε ντόμινο, γιὰτὶ βλέπω με σπρώχνετε νὰ παίξουμε τοὺς ἐρωτεμένους, κι αὐτὸ τὸ παιγνίδι δὲ σᾶς ταιριάζει καθόλου.

Ο ΚΩΣΤΗΣ. Τοὺς ἐρωτεμένους; Κάθε ἄλλο. Ἀφοῦ τὸ ξέρω δὲ πὼς θὰ χάσω...

Η ΧΑΡΗ. Ἀδικεῖτε τὸν εαυτὸ σας.

Ο ΚΩΣΤΗΣ. Τὸ ἐναντίο, θαμῶ τὴν τέχνη σας. Ὅσες φορὲς τουλάχιστο ἴσα με τῶς παίξατε αὐτὸ τὸ παιγνίδι, πάντα κερδεμένη βγήκατε...

—Είνε μου, δὲν παντρίδεσαι, δὲν παίρνεις φραγκοπούλα;
—Έχω γυναίκα στὴ Βλαχιά, μάννα στὸ Μπουκουρέστι.

26

Τρία ἀδερφάκια κρέμασαν στὸν πλάτανο στὴ βρύση.
Τὸνα κρεμοῦν γιὰ φίλημα, τ'ἄλλο γιὰ μάδρα μάτια,
τὸ τρίτο τὸ μικρότερο πολὺ τὸ τυραγοῦσαν.
—Μαρτύρα, κλέφτη χαρμῆ, μαρτύρα, βρὲ τσιτσίτη,
πῶς κοράσια φίλησε καὶ πῶς παντρεμένες;
—Χίλια κοράσια φίλησα καὶ χίλιες παντρεμένες,
καὶ καλογριές καὶ παπαδιές, λογαριασμὸ δὲν ἔχουν.

27

Έγώ σὰς λέω δὲ μπορῶ καὶ σεῖς μὲ λέςτε σήκου
γιὰ πιάστε με νὰ σηκωθῶ καὶ βάλτε με νὰ κίτσω
καὶ δώστε με τὸ καλαμάρι καὶ ἕνα κομμάτι κῶλα

νὰ γράψω μὴν ψιλλὴ γραφὴ καὶ ἕνα κομμάτι γράμα
νὰ στείλω στὴν ἀγία Σοφία στὸ μέγα μοναστήρι
πῶς τραχόσια σήμαντρα καὶ ἐξήντα δυὸ κάμπανες,
πῶς καμπάνα καὶ παπᾶς, πῶς παπᾶς καὶ διάκος.

28

Λιτόντης ἐκατέβηκε πὸ μιὰ ψηλὴ ραχοῦλα,

μὲν τραγουδοῦσε καὶ ἔλεγε, μὲν τραγουδεῖ καὶ λέει.
Τὸν χέρο τὸν ἐστάθρωνε καὶ τὸν καλημερνοῦσε.
—Καλημέρα σου, Χάρε μου. —Καλὸ στον τὸν τσοπάνο
ὁμπρὸς ὁμπρὸς, λεβέντη μου, κήρθε ἡ διοριὰ σου.
—Χάρε μου, νὰ παλέψουμε σὲ μαρμαρένια ἀλώνια,
σὰ μάνικησεις, Χάρε μου, νὰ πάρεις τὴν ψυχὴ μου.
Κι ἂν τὸν τσιμπᾷ τὸν ἄδραξε, στὴ γις τὸν γονατάει.
—Χάρε μου, σὲ περικαλῶ, πολὺν ρετζιὰν σοῦ κάνω
νὰ μοῦ χαρίσεις τὴ ζωὴ τέρα πένητ' ἔξη χρόνια,
ἔχω γυναίκα παρναῖαν καὶ χήρα δὲν τὴν πρέπει,
ἔχω παιδιὰ παραμικρά καὶ ὀρφανὰ δὲν τὰ πρέπει
νὰ περπατᾷσι ἀγαλιανά, τὴ λὲν πῶς καμαρόναι.
νὰ περπατᾷσι πῶς ἤξερε, τὴ λὲν ἄντρα χαλέθει.
—Γυναίκα σου παντρίδεσαι καὶ τὰ παιδιὰ στοιχιζύνται.

29

Νὰ πάνω μες τὴν Καστοριά, νὰ πάνω στὸ Καστόρι
βρίσκω μαστόροι καστοριανοί, μαστόροι καταφιῶτες
ποὺ πελεκοῦσαν μάρμαρο, ποὺ πελεκοῦσαν πέτρα.
—Μαστόροι μ' τί δουλειάτε, μαστόροι μ' τί χαλινάτε;
Νὰ φκιάστε τὸ κιθόρι μου ἴσια μὲ τὸνομά μου,
νὰ γέν' φαρδὴ, νὰ γέν' μακρὴ, ἴσα μὲ τὸνομά μου
καὶ στὴ δεξιὰ μου τὴ μεριὰ νάφηστε παραθύρι,
νὰ φκιάστε μιὰ κρουθροση κρύα πασταγωμένη
νάρθηκον οἱ ἄντρες γιὰ νερὸ καὶ οἱ ἔμποροι νὰ πλένουν,
νάρθηκ' καὶ ἡ 'Ακρίβω τοῦ παπᾶ, κρύο νερὸ νὰ πάρει.

της εἶναι καλὸς, καὶ στρίγγλα ἂν ὁ τεχνίτης τύχει
νὰναι ξυλοσκίστης...

Η ΧΑΡΗ (χωρὶς νὰ πειραχτεῖ). Τὸ πιστεύετε
καὶ σεις;

ΚΩΣΤΗΣ. Έγὼ πιστεύω κείνο ποὺ πιστεύει καὶ
ὁ Λάμπρος... Σ' ἔλα τότε πιστεύω αὐτὸν τὸν ἄν-
θρωπο, καὶ στὰ λάθια του ἀκόμα, καὶ στὶς πλάνες
του. Οἱ φίλοι σας οἱ ἄλλοι, ἡ Αὐλὴ σας, ποὺ τὴν
λέει καὶ ὁ Λάμπρος, οἱ ἀλαφρόμυαλοι καὶ ἀχερόφυχοι
ποὺ σὰς περιτριγυρίζουν, θαυμάζοντας τάχα τὴν
ὁμορφιά σας καὶ σαλιαρίζοντας ξεθυμασμένα χαρι-
τολογήματα καὶ ξεθωριασμένες φιλοφρόνησεις...

Η ΧΑΡΗ. Δὲν τὰ φηνουμε αὐτά; Σοβαρὲς κου-
θέντες τέτιαν ὄρα!.. Ὁχ, δὲ βαριόμαστε!.. Παίξει
κανεὶς μὲ τὸν κόσμο... Νὰ, ἔτσι γιὰ νὰ σκοτώνει
τὴν ὄρα καὶ νὰ διώχνει τὴν πλῆξη του... (γελα-
στά). Παίξουμε τοὺς ἐρωτευμένους; Μπορεῖ καὶ νὰ
μὲ κερδίσετε... Ποῦ τὸ ξέρετε!..

Ο ΚΩΣΤΗΣ. Μοῦ δίνετε κουράγιο γιὰ νὰ παί-
ξω... Μὰ οἱ τρανταφυλλίς ἔχουν ἀγκάθια... Πρέ-
πει νὰ τίς παραμερίζει κανένας σὰ θέλει νὰ χαρεῖ
τὴ ζωή...

Η ΧΑΡΗ (σὸν ἀφηρημένη). Ἡ καλή μου ἡ
τρανταφυλλιά! (τραβάει στὸ παράθυρο, παίρνει τὴ
γλάστρα καὶ τὴν φέρνει στὸ τραπέζι, ἀντικρὺ σὸν

—'Ακρίβω μ' τί ἐργασίες νάρθει, κρύο νερὸ νὰ πάρει;
Παίβει στὴ μάννα κλαίγοντας
καὶ τὰ μαλλιά ἐπλέγοντας.

—'Ακρίβω μ' ποῦναι ἡ στάμνα σου καὶ ποῦναι τὸ στα-
[μνί σου;

—Μάννα μου παραπάτησα
καὶ ἔπιασα καὶ τὴν τσάκισα.

—Δὲν εἶναι παραπάτισμα,
μὲν εἶναι ἀγοραγκάλισμα.

Η ΜΟΙΡΑ ΔΕ ΜΑΤΑΜΟΙΡΑΙΝΕΙ*

Οἱ Μοῖρες μιὰ νύχτα συναγμένες δίπλα σ' ἕνα
χάκι ἐλογάριαζαν σὰν τί θὰ κάνουν τὴν ταχινὴ,
ποιοὺς θελὰ μοιράνουν καὶ πῶς.

—Κοῖμα! εἰπ' ἡ τρανύτερη τοῦ Βασιληᾶ τὸ
μοναχοπαίδι. θὰ πεθάνῃ αὔριο τὸ βράδυ, πρὶν τοῦ ξε-
ψυχῆσῃ ὁ ἄρρωστος ὁ γέρο-Βασιληᾶς.

—Καὶ γιατί, ἀδερφοῦλα μου; ἐκρινεν ἡ ἄλλη,
τὸ δύστυχο, γιατί; Ματαμοίρανε, Κυρά, ματαμοί-
ρανε!

—Ματαμοίρανε, Κυρά, ματαμοίρανε! φώναζαν
ὅλες μὲ μίαν.

—Ὅπου μοιραίνει δὲ ματαμοιραίνει, ἀποκρίθη-
κεν ἀγριεμένη ἡ τρανύτερη Μοῖρα. Ἄν ματαμοί-
ραине, δὲ θὰ πινιγῶταν αὔριο, περνώντας τὸ ποτάμι,
ἡ νύφη ποὺ κοιμᾶται μες τὸ χάκι.

Τοῦτον τὸ λόγον ἀκούσεν ἀπὸ τὸ χάκι μες
ἕνα ἀπὸ τοὺς συμπεθέρους τοὺς δώδεκα, ποὺ κοι-
μώντουσαν μαζὶ μὲ τὸ γαμπρὸ καὶ τὴ νύφη, καὶ
περίμεναν νὰ ξεμερώσῃ, νὰ περάσουν τὸ ποτάμι, νὰ
πάνε στὸ χωριὸ τῆς νύφης νὰ κάνουν τὰ πιστόφια.

Ὁ συμπεθερὸς εἶπε τᾶλλο τὸ πρῶτ' στοὺς ἄλλους
συμπεθέρους καὶ στὰ νιογάμπρια:

—Συμπεθέροι, κλὸ τοῦ σῶς θέλω μὴν πε-
ράσωμε ἀπὸ τὸ ποτάμι, γιατί τῶς καὶ τῶς: τὴ
νύχτα οἱ Μοῖρες εἶπαν πῶς ἡ νύφη θελὰ πινιγῇ.

—Σῶπα, συμπεθερε τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ γαμπρὸς

(*) Ἀπὸ τὸ «Σπαρτιατικὸ Ἡμερολόγιον» τοῦ 1905 τοῦ
κ. Μ. Ι. Θεοδωροπούλου ποὺ ἐκχωρίζει ἐνῆμερα στὰ
τόσα καὶ τόσα δημοσιεύματα τοῦ εἵδους του, δημοσιεύ-
ουμε δύο σελίδες γιὰ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Νουμᾶ».
Ὁ τόμος τοῦ 1905 εἶναι ὁ ἕντατος καὶ θὰ βγεῖ ἔπειτα ἀπὸ
λίγες μέρες.

καὶ οἱ συμπεθέροι, οἱ ἄλλοι. Ἐμεῖς εἰμάστε δὲ δὲ
καὶ θὰ σκιαχτοῦμε! Ἐξή ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, ἔξ
ἀπὸ τὴν ἄλλη θὰν τὴν τραβήξουμε, καὶ ἔτσι θελ
γλυτώσῃ.

Κ' ἔτσι ξεκίνησαν καὶ διαβαίνοντας τὸ ποτάμι
ἀνοῖξαν τὰ μάτια τοὺς δεκοχτώ. Μὰ τόμου φά-
σανε κρατῶντας τὴ νύφη καταμεσὶς στὴ νεροσυρτὴν,
ἕνα νεροπόντι ξαφνικὸ κατεβαίνοντας μὲ βοή ὀρπά-
ζει τὴ νύφη καὶ τὴν κατακυλάει μὲ: τὸ φουδόν,
ὅπου βρῆκε τὸ μνημὸς της.

—Ὅπου μοιραίνει, δὲ ματαμοιραίνει, ἀκούγ
ται ἡ φωνὴ τῆς τρανῆς Μοῖρας μέσα ἀπ' τὸν κα-
λαμιῶνα πέρα.

ΑΓΙΣ ΘΕΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ

Ο ΜΑΜΩΛΑΣ

Ὁ Μπέης κάνει μιὰ χαρά, παντρεύει τὸν υἱὸ του.
Ὁθλον τὸν κίσμον ἔκλεσε, τὴ γῆς τὴν οἰκουμένη,
Τὸ Μαμωλᾶ δὲν ἔκλεσε ποῦταν καλλί-ερὸς του.

Κι ὁ Μαμωλᾶς σὰν τᾶκουσε πολὺ κακὸ τοῦ φάνη.
Σαρᾶντα κριάρια τοῖμασε καὶ ἐξηνταδυὸ μουνούχια,
Κ' ἐφώνασε τοῦ δούλου του νὰ φτιάξῃ τᾶλογό του:
—Δούλε, γιὰ σέλωσ' τᾶλογο, τὸ μαῦρο, τὸ σπαθᾶτο,
Βάλε τὴ σέλα τὴ χρυσή, τὴ χρυσοκεντημένη,
Καὶ φόρσεσ' τοῦ τὰ ἡνιά, τᾶσημοχρυσωμένα,
Ποῦχουν τίς φούντες τίς χρυσές, πλεγμένες μὲ μετάξε.

—Καὶ σᾶλογο κατᾶλληκε, στοῦ Μπέη τὸ γάμο πάει,
Κι ἐμέτως μπῆκε στὸ χορὸ καὶ τότε σούρνει πρῶτος
Σαρᾶντα ἀχνάρια τᾶβηξε, μπροστὰ εἶν' ἀπὸ τοὺς ἄλλους,
Κι ἡ Μπέγια καὶ τὸν κοίταξεν ἀπὸ τὸ παραθύρι:

—Ποῖς εἶνε κείνος, Μπέη μου, ποῦ πάει μπροστὰ ἐπ'
[τοὺς ἄλλους;

Κεινοῦ τοῦ πρέπει, Μπέη μου, τὸ μπεηλίκι νᾶχρῇ
[Ἐκ τῶν ἀνεκδότων «Δημοτικῶν Συλλέκτων»

Ι. Γ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Εἶταν οἱ δυὸ τους στὴ σάλα, καὶ ὁμιλία εἶχε πολὺ χα-
λαρώσει. Ἐκεῖνος φαινότανε σὰ ντροπαλὸς, ἐκεῖνη σὰ βα-
ρεμένη. Τέλος εἶπε:

Ἐκ εἶ ν ο ς. Τί ὄραλα βραδιά γιὰ περίπατο!
Ἐκ εἶ ν η. Πολὺ ὄραλα... Ἐχστε διάθεση γιὰ περί-
πατο;

Ἐκ εἶ ν ο ς (μ' ἐνθουσιασμό). Ὁ ναί, ναί!

Ἐκ εἶ ν η. Τότε γιατί δὲν πάτε;

καὶ τὴν ἀνοίγει διάπλατα). Μπατε λοιπὸν! Τί πε-
μένετε;

Ο ΑΝΤΡΕΑΣ (ἀπόξω). Μιὰ στιγμὴ, ἀγπη
μου!.. Ἄκουσε, Κατερίνα! Τὸ τσατ' γρήγορα! Ὑ-
ρίζουμε ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη, βλέπεις! (μπαίνει μέσα,
ἀγκαλιάζει τὴ Χάρη καὶ τὴν φιλεῖ). Χρυσὸ μου!..
(τὴν ξαναφιλάει). Ἐχω τρεῖς ὥρες, τρεῖς ἄντες
νὰ σὲ ἰδῶ...

Η ΧΑΡΗ (τραβιέται πειραγμένη). Ντρεπῇ!
Πάντ' ἀνοήσιες θὰ κάνεις; Εἶναι καὶ ἄλλοι δῶ!

Ο ΑΝΤΡΕΑΣ (τῆς τραβάει καὶ ἄλλο φιλ' ἰπά!
Τὴ γυναικοῦλα μου; Καὶ στὰ ὅστερα, ὅλοι δὲ
φίλοι μας, ἀδερφοὶ μας... Λάμπρο, Κωστῇ,
εἰν' ἔτσι; Ἀδερφοὶ ὅλοι. Ψίματα;

(Μπαίνουν ὁ Λάμπρος, ἡ Ἐλεντίτσα καὶ ἡ
Μαργῇ φιλοῦνται μὲ τὴ Χάρη. Ὁ Λάμπρος χα-
ταίει καὶ τραβάει πρὸς τὸ τραπέζι).

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ (σὸν Κωστῇ). Ἐδῶ; Πάντα
σιμὰ στὶς θυροφρε; κυρίες...

Ο ΚΩΣΤΗΣ (δυνατὰ, γελώντας). Χά! χά! χά!
Καὶ στὶς κακὲς τρανταφυλλίες τους...

Ο ΑΝΤΡΕΑΣ (τάχα πῶς θυμώνει). Κωστῇ,
ὅλα καὶ ὅλα, μὲ μὴ μᾶς κατηγορεῖς τὴν τρανταφυλ-
λιά μας!.. Ὅτὰ τὰ χαλάσουμε!.. Δὲν εἶν' ἔτσι, Χάρη
μου; Μᾶς κατηγορεῖς τὴ τρανταφυλλιά μας...

Κωστῇ). Ἐτσι, ἀντικρὺ σας, νὰ σὰς τρομάζει...
(οἰγὰ καὶ χαϊδεύει). Ξέρετε καὶ τᾶλλο; Τὴ τραντα-
φυλλιά μου θὰ σὰς τήνε χαρίσω... Σὰς τήνε χέρισα
κιόλας... Εἶναι δική σας...

Ο ΚΩΣΤΗΣ (ἀνάβει ἕνα τσιγάρο καὶ δὲ μι-
λάει).

Η ΧΑΡΗ. Πῶς; Οὔτε ἕνα εὐχαριστῶ δὲ μοῦ
λέτε;

Ο ΚΩΣΤΗΣ. Ἀ! ναί! Νὰ μὲ συχωρεῖτε γιὰ
τὴ χωριατιά μου... Εὐχαριστῶ λοιπὸν, μὰ δὲν
τήνε παίρνω... Ἴσως εἶναι χαρισμένη καὶ σ' ἄλ-
λους...

Η ΧΑΡΗ (ποὺ ἀρχίζει νὰ πειράζεται). Καὶ
σ' ἄλλους; Καὶ ποῖος εἶναι αὐτός; ὁ ἄλλος, παρα-
καλῶ; Θὰ θυμώσετε, μὰ θὰ σὰς τὸ πῶ... Μιλή-
σατε γιὰ χωρικτιά. Εἰσατε λοιπὸν λίγο... (κείνη
τὴ στιγμὴ ἀκούγονται κουβέντες ἀπόξω). Μπα! Ὁ
Ἀντρέας καὶ ἡ κοινιάδα μου... (κουτίζοντας κατὰ-
ματα τὸν Κωστῇ). Θὰ φέρνει βέβαια μαζί της καὶ
τὴν Ἐλεντίτσα.

Ο ΚΩΣΤΗΣ (ἀδιάφορα). Μπορεῖ!.. (παίρνει
τὰ νοκαλάκια τοῦ ντόμινο ποῦναι σωριασμένα στὸ
τραπέζι καὶ ἀρχινεῖ νὰ στήνει πύργους μ' αὐτά).

Η ΧΑΡΗ (σηκώνεται, τραβάει πρὸς τὴν πόρτα